Gode modeller for offentlig-privat samarbejde med private virksomheders øjne

Chefkonsulent Niels Bukholt

DTL

Disposition

- Status
- Tendenser
- Samarbejdsformer
- Avancerede samarbejdsformer
- Udfordringer
- Mulige løsninger
- Behov

Status

- Kommuner og private organiserer sig hver for sig
- Kommunerne går sammen i kommunale fællesskaber
- Private går sammen i længerevarende samhandelsaftaler
- Der er få eller ingen eksempler på offentlige-private partnerskaber indenfor affaldssektoren

Tendenser

- Der er en klar tendens til flytning af opgaver fra private til kommunerne via hjemtagning af opgaver
- Samme tendens ses i dele af resten af EU
- Særligt store kommuner hjemtager opgaver, evt. som OPP med eksisterende leverandører
- Små kommuner udbyder fortsat opgaverne

Samarbejdsformer

- Almindelig handel
- Almindelige udbud af bygnings- eller driftsopgaver (OPS)
- Offentlige private partnerskaber (OPP)
- Offentlige private selskaber (OP A/S)

Grunde bag OPP

- Generelle grunde til at etablere OPP 1) øge performance i den offentlige sektor ved innovation og driftteknik hentet fra den private sektor, 2) reducerede og stabile omkostninger gennem effektiv drift, 3) sikre efterlevelse af miljømæsssige krav og 4) adgang til privat kapital
- OPP giver adgang til dicipliner, incitamenter, evner og ekspertise fra den private sektor samtidig med, at det kan udnytte den fulde potentiale fra personer, viden og aktiver i den offentlige sektor.

Test for relevans

UK opstiller en test for relevans:

- En større investering
- Ekspertise i den private sektor
- At den tilstræbte ydelse kan betales over den samlede længere basis
- At projektet er stort nok til at stå mål med transaktionsomkostningerne
- At teknologien er stabil og ikke udsat for hurtige ændringer
- At der er tale om langtidsplanlægning med aktiver, som kan bruges langt ind i fremtiden
- At der er robuste incitamenter for den private sektor til at levere

Incitamenter

Insourcing	Outsourcing	OPP
Kvalitet af ydelse **Politisk kontrol** **Cost-benefit fordel** **Frygt for oligapoler** **Sociale og miljømæssige krav** **Ikke krav om udbud** **Udnyttelse af eksisterende ressourcer og aktiver**	Omkostningsfordele ved stordrift Specialiseret know-how Preference over OPP Ikke andre alternativer Økonomisk effektivitet	Anlæg i kommunalt ejerskab Stordrift Specialiseret know-how hos private leverandører Udnytte eksisterende samarbejde med private leverandører

Dansk kontekst

- Ikke behov for kapital hos kommunerne – snarere tværtimod
- Forskel i udstrækningen af ansvaret ved overdragelse af affaldet
- Forskel i rollerne mellem private og det offentlige
- Den delvise markedsudsættelse af sektoren – kampen om affaldet
- Den kommende kamp om producentansvaret for emballageaffald

OPP

- Kun relevant ved store behandlingsanlæg
- Kommunerne har ansvaret for lokale forhold, lokalplanen, rammerne for indsamling og kildesortering (indenfor nationale regler), kontakten til borgerne, det politiske ansvar for den samlede ordning
- Virksomhederne har erfaringerne med teknologien, afsætningen, tilpasningen til markedet, incitamentsorienteret drift

Udfordringer

- Konkurrencen overfor resten af markedet, lige vilkår
- Lukningen af markedet (f.eks. Cleans projekt 40 kommuner, 15 år)
- Afgrænsning af ansvaret for affaldet for kommunerne
- Hvad skal der styres efter?
- Videreførelse ved konkurs

Løsninger

- Ikke en løsning at ophæve alle krav til kommunal erhvervsvirksomhed – Det er Wild West
- Et reguleret marked
  - Ensartet sortering hos husholdningerne
  - Klare krav til kildesorteringen hos virksomhederne
  - Klare krav fra national side til behandlingen f.eks. genanvendelsesprocenter til forskellige fraktioner
  - Et stærkt uafhængigt tilsyn med offentlige og private aktører
  - Lige vilkår for selskaber, også hvis de har helt eller delvist offentlige ejere

Behov?

- Der er en del anlæg til organisk affald og der er flere på vej
- Efter Incentives notat om økonomien i 2017 er der plads til måske 4-6 store anlæg til sortering af pap, plast og metal. Papir og glas separat.
- Der er fællesmængder på tværs af husholdninger og særligt servicesektoren, som kan behandles på samme anlæg
- Sortering af restaffald?
- Markedet efterspørger alene sortering og udbud, så skal anlæggene nok blive bygget, evt. i OPP'er jf. Miljøprojekt 1868, 2016
- Hvilke synergier går vi egentlig efter?
    - Lokale interesser og teknologisk know-how
    - Eller alene adgang til "modpartens" affald